

Sygn. akt II Ca 811/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 stycznia 2014 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Tryb. Wydział II Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący	SSO Jarosław Gołębiowski
Sędziowie	SSO Stanisław Łęgosz (spr.) SSR del. Wioletta Krawczyk
Protokolant	st. sekr. sąd. Beata Gosławska

po rozpoznaniu w dniu 16 stycznia 2014 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie sprawy z powództwa M. B.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w W.

o rentę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Opocznie z dnia 30 września 2013 roku, sygn. akt I C 133/12

oddala apelację i nie obciąża powoda obowiązkiem zwrotu kosztów procesu na rzecz pozwanego za instancję odwoławczą.

Na oryginale właściwe podpisy

Sygn. akt II Ca 811/13

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 30 września 2013 r. w sprawie IC 133/12 Sąd Rejonowy w Opocznie oddalił powództwo M. B. przeciwko (...) S.A. w W. o zasądzenie renty z tytułu niezdolności do pracy oraz zwiększonych potrzeb w wysokości po 1500 zł miesięcznie, jako następstwa wypadku komunikacyjnego z dnia 27 marca 1994r.

Podstawę powyższego rozstrzygnięcia stanowiły przytoczone poniżej ustalenia i rozważania Sądu Rejonowego.

Powód M. B. w dniu 27 marca 1994r. uległ wypadkowi komunikacyjnemu, w wyniku którego doznał licznych obrażeń ciała, m. in. urazu głowy, złamania bocznej kostki podudzia, uszkodzenia płuc. Po wypadku do 26.04.1994r. przebywał w szpitalu.

Powód zgłosił szkodę do (...). Na mocy ugody zawartej w dniu 29.03.1995r. ubezpieczyciel przyznał powodowi zadośćuczynienie za doznaną krzywdę i odszkodowanie za odzież w kwocie 1.935,50zł przyjmując przyczynienie się powoda do wypadku na poziomie 30%.

W dniu 20 lutego 1997r. powód złożył pozew przeciwko (...) do Sądu Rejonowego w Opocznie o zasądzenie dożywotniej renty w wysokości po 300 zł miesięcznie wskazując, że na skutek wypadku jest niezdolny do pracy.

Prawomocnym wyrokiem z dnia 25 sierpnia 1999r w sprawie IC 194/98 Sąd Rejonowy w Opocznie oddalił powództwo o rentę. Rozstrzygnięcie sądu poprzedziło bardzo wnikliwe postępowanie dowodowe, w tym przeprowadzone opinie przez biegłych lekarzy z dziedziny pulmonologii, neurochirurgii, ortopedii, kardiologii. Opiniujący w sprawie I C 194/98 biegły kardiolog R. B. podał, że stwierdzony przez niego uszczerbek na zdrowiu powoda w postaci zespołu neurasteniczno-rozszczeniowego nie stanowi przeciwwskazania do podjęcia przez powoda pracy fizycznej np. hydraulika, wypalacza ceramiki, a nawet kierowcy. Praca zawodowa jest tu ważnym elementem terapii zajęciowej na dolegliwości typu nerwicowego. By ją podjąć potrzebne jest współdziałanie ze strony powoda i pozytywne nastawienie. Tymczasem powód prezentuje postawę roszczeniową, twierdzi, że nie może wykonywać żadnej pracy i liczy na przyznanie mu renty chorobowej. Pozostali specjaliści (pulmonolog, neurochirurg, ortopeda) także potwierdzili zdolność powoda do pracy fizycznej i nie stwierdzili wystąpienia zwiększonych potrzeb.

Wyrokiem z dnia 7 czerwca 2000r. wydanym w sprawie IX U 7208/98 Sąd Okręgowy- Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Łodzi przyznał powodowi prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy od 1.10.1998r. do 31.01.2002r. Następnie renta została powodowi przedłużona. Otrzymuje on ją do dnia dzisiejszego, aktualnie w kwocie 561,51 zł netto.

W dniu 24 maja 2000r powód złożył do sadu pozew o zasądzenie na jego rzecz od pozwanego dodatkowego zadośćuczynienia za doznany uszczerbek na zdrowiu. Wyrokiem z dnia 31.08.2001r Sąd Rejonowy w Opocznie w sprawie I C 67/00 zasądził na rzecz powoda kwotę 14.000 zł tytułem zadośćuczynienia.

W dniu 5 stycznia 2005r powód wystąpił z kolejnym pozewem do Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim, w którym domagał się zasądzenia od pozwanego (...) S.A. kwoty 15.000 zł tytułem zadośćuczynienia, 18.000 zł tytułem skapitalizowanej renty za okres od 01.01.2002r. do 31.12.2004r. oraz zasądzenia na przyszłość renty uzupełniającej po 500 zł miesięcznie z tytułu zmniejszenia widoków powodzenia na przyszłość, a także utraty przez powoda możliwości zarobkowych. Prawomocnym wyrokiem z dnia 19 kwietnia 2007r. w sprawie I C 22/05 Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim oddalił powództwo. Opiniujący w powyższej sprawie biegły psychiatra D. K. stwierdził jednoznacznie, że niezdolność do pracy wynikająca z rozpoznania psychiatrycznego nie pozostaje w związku przyczynowym ze zdarzeniem, które miało miejsce w dniu 27.03.1994r., tj. wypadkiem komunikacyjnym.

Biegły sądowy w zakresie ortopedii i chirurgii narządu ruchu J. B. stwierdził u powoda miernego stopnia dysfunkcję stawu skokowego prawego pod postacią dolegliwości bólowych powysiłkowych, bez obrzęku i ograniczenia ruchomości stawu. Zgłaszane dolegliwości mogą być następstwem przebytego złamania kostki bocznej podudzia prawego. Uraz, a tym bardziej złamanie w obrębie stawu, jest przyczynkiem do wcześniejszego powstawania zmian zwyrodnieniowych w obrębie stawu.

W obrębie uda prawego biegły nie stwierdził, pomimo zgłaszanych dolegliwości przez powoda, zmian pourazowych i dysfunkcji mięśni, w tym zgrubień ani ubytków ciągłości tkanek miękkich mogących świadczyć o obecności torbieli czy krwiaków. Istnienie krwiaków od urazu, tj. od 1994r. jest niemożliwe. Obecnie nie ma zmian w obrębie uda prawego będących skutkiem wypadku. Złamanie żeber powikłane odłą opłucnej i drenażem mogą dawać okresowe dolegliwości bólowe tej okolicy, po wysiłku fizycznym lub zmianach pogodowych. Nie stwierdza się nasilenia dolegliwości z tego powodu. Zgłaszane dolegliwości bólowe ze strony biodra i kolana prawego są spowodowane zmianami zwyrodnieniowymi mniejszego stopnia bez ograniczenia funkcji stawów. Dolegliwości bólowe ze strony kolana prawego nie mają związku z przebyłym wypadkiem.

Biegły nie stwierdził w badaniu dysfunkcji w zakresie stawu skokowego i klatki piersiowej uniemożliwiających powodowi podjęcie pracy. Ze strony narządu ruchu nie występują ograniczenia w zakresie zdolności do funkcjonowania społecznego i zawodowego będących skutkiem przebytego wypadku. Powód od wielu lat nie leczy się ortopedycznie, a wizyty u lekarza rejonowego związane są z okresowym przyjmowaniem leków przeciwbólowych i stosowaniem rehabilitacji.

Z punktu widzenia ortopedy powód nie wymaga też zwiększonych zakupów leków ani większej dostępności do lekarzy specjalistów.

M. B. ma obecnie 53 lata. Bezpośrednio przed wypadkiem pracował przy pracach interwencyjnych w Urzędzie Gminy w Ż. Z zawodu jest hydraulikiem. Po wypadku powód nie podjął żadnej stałej pracy. Był zarejestrowany w Urzędzie Pracy w O. w okresach: od 29.12.1994r. do 25.07.2000r. ze statusem osoby bezrobotnej oraz od 21.05.2004r. do 10.07.2011r. ze statusem osoby poszukującej pracy. Miał przedstawione trzy oferty pracy. Żadna z nich nie zakończyła się jego zatrudnieniem. Każdorazowo podczas rozmowy kwalifikacyjnej z pracodawcą powód przedstawiał „sвій stan zdrowia po wypadku” i pokazywał dokumentację medyczną.

M. B. wraz z żoną uprawiają około 3 ha ziemi z gospodarstwa przekazanego im przez rodziców. Hodują dwie krowy, oddają mleko na skup. Powód w gospodarstwie wykonuje lżejsze prace. Do cięższych prac najmuje ludzi i pomaga mu rodzina.

Leczy się w przychodni w Ż. u lekarza rodzinnego. Lekarz rodzinny kieruje go raz do roku na rehabilitację, którą ma nieodpłatnie w Ż.. Chodzi też na wizyty do neurologa, kardiologa i psychiatry w ramach publicznej służby zdrowia. Prywatnie był na wizycie lekarskiej u neurologa w K..

Powyższy stan faktyczny sąd ustalił na podstawie przeprowadzonego w sprawie dowodu z opinii biegłego ortopedy, zeznań samego powoda M. B.. Sąd oparł się także na materiale dowodowym zgromadzonym w aktach spraw IC 194/98 Sądu Rejonowego w Opocznie i IC 22/05 Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim, a zwłaszcza przeprowadzonych w tamtych sprawach opiniach biegłych lekarzy licznych specjalności dla oceny stanu zdrowia powoda, jego związku z wypadkiem z marca 1994r i wpływu na funkcjonowanie społeczne i zawodowe powoda.

Sąd w toku postępowania dopuścił dowód z opinii biegłego ortopedy, gdyż wśród zgłaszanych przez powoda dolegliwości dotyczących narządu ruchu były też nowe, dotychczas nie sygnalizowane i nie podlegające badaniu przez biegłych tej specjalności w poprzednich postępowaniach sądowych (torbiele i krwiaki na prawym udzie). Biegły w sposób jasny, rzetelny i wyczerpujący opisał dolegliwości zgłaszane subiektywnie przez powoda, dokonał ich obiektywnej weryfikacji i oceny ich wpływu na możliwości zarobkowania przez powoda i sygnalizowane przez powoda „zwiększone potrzeby”.

Strona powodowa wniosowała także o powołanie biegłych z dziedziny kardiologii i psychiatrii. Dla wykazania zasadności i celowości dopuszczenia tych dowodów sąd wezwał pełnomocnika powoda do sprecyzowania okoliczności świadczących o tym, że od ostatniej zakończonej w 2007 roku sprawy o rentę nastąpiła zmiana stanu zdrowia powoda, mająca związek z wypadkiem drogowym z marca 1994r. Żadna z okoliczności wskazanych w piśmie pełnomocnika powoda złożonym w dniu 04.02.2013r. nie wskazuje na dolegliwości kardiologiczne, a sama dokumentacja medyczna w tym zakresie ogranicza się do trzech wizyt lekarskich u kardiologa na przestrzeni lat 2011 i 2012 oraz zadowalającego wyniku badania EKG wysiłkowego. W tej sytuacji wniosek dowodowy z opinii lekarza kardiologa sąd oddalił jako niezasadny.

Pełnomocnik powoda nie uzasadnił także celowości przeprowadzenia dowodu z opinii psychiatry. W ocenie sądu brak jest ponadto jakichkolwiek podstaw do dopuszczenia dowodu z opinii biegłego tej specjalizacji, gdyż już w sprawie I C 22/05 biegły psychiatra D. K. dokonał bardzo rzetelnej i szczegółowej analizy dokumentacji medycznej i w sposób kategoriyczny stwierdził, że niezdolność do pracy powoda z przyczyn psychiatrycznych nie pozostaje w związku przyczynowym z wypadkiem z marca 1994r. W tej sytuacji, przy braku adekwatnego związku przyczynowego, nawet

„ pogorszenie kondycji psychicznej”, na którą powołuje się powód nie uzasadnia wniosku dowodowego zgłoszonego w niniejszej sprawie o opinię biegłego psychiatry. Dlatego wniosek ten sąd oddalił.

W ocenie sądu powództwo podlega oddaleniu jako bezzasadne. W myśl art. 444 § 2 k.c. jeżeli poszkodowany utracił całkowicie lub częściowo zdolność do pracy zarobkowej albo jeżeli zwiększyły się jego potrzeby lub zmniejszyły widoki powodzenia na przyszłość, może on żądać od zobowiązanego do naprawienia szkody odpowiedniej renty. Żadna z tych okoliczności nie zachodzi w niniejszej sprawie.

Biegły ortopeda J. B. nie potwierdził części dolegliwości zgłaszanych przez powoda, co do niektórych zaprzeczył, by pozostawały w związku z przebyтым wypadkiem. Biegły nie stwierdził dysfunkcji w zakresie stawu skokowego i klatki piersiowej uniemożliwiających powodowi pojęcie pracy. Z punktu widzenia narządu ruchu nie występują ograniczenia w zakresie zdolności powoda do funkcjonowania społecznego i zawodowego, nie zwiększyły się także potrzeby powoda w zakresie leczenia i rehabilitacji, a tym samym nie można mówić o zmniejszeniu widoków powodzenia na przyszłość. Przyznana przez biegłego okoliczność, że postęp zmian zwyrodnieniowych związanych z urazem jest szybszy niż postęp zmian zwyrodnieniowych wynikających z wieku nie uzasadnia roszczenia o rentę. Okoliczność ta wpływa bowiem na ocenę uszczerbku na zdrowiu, jego konsekwencji na przyszłość i jest uwzględniana przy ustalaniu wysokości należnego z tego tytułu zadośćuczynienia.

Powód nie wykazał także, by nastąpiło pogorszenie stanu jego zdrowia z punktu widzenia kardiologicznego. Nie dowodzą tego ani częstotliwość wizyt lekarskich, ani wyniki przedłożonych badań. Tym samym nie można mówić o zwiększonych wydatkach na leczenie w tym zakresie. Odnośnie braku przeciwwskazań, przy stwierdzonej u powoda nerwicy serca, do wykonywania pracy fizycznej wypowiedział się już biegły kardiolog R. B. w sprawie I C 194/98. Biegły stwierdził wręcz, że praca zawodowa jest w takich przypadkach ważnym elementem terapii, przy pozytywnym nastawieniu samego zainteresowanego.

Pozwany nie ponosi odpowiedzialności za dolegliwości psychiatryczne powoda, gdyż nie pozostają one w normalnym związku przyczynowym z wypadkiem z marca 1994r. (art. 361§ 1 k.c).

W ocenie Sądu niepodjęcie przez powoda żadnej stałej pracy od momentu wypadku wynika z jego cech charakterologicznych, przyjętej postawy roszczeniowej, sposobu na życie, a nie z ograniczeń zdrowotnych.

Od powyższego wyroku apelację złożył powód. Zarzucił w niej:

1. naruszenie przepisów postępowania, a to art. 233§1 kpc w odniesieniu do przeprowadzonego dowodu z opinii biegłego ortopedy, poprzez dowolną, nie zaś wszechstronną i zgodną z zasadami logicznego rozumowania ocenę tego dowodu,
2. naruszenie przepisów postępowania, a to art. 217§1 w zw. z art. 227 kpc poprzez bezpodstawne oddalenie wniosków o dopuszczeniu dowodów z opinii biegłych kardiologa, neurologa i psychiatry w sytuacji, w której dowody te mają istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy
3. sprzeczność istotnych ustaleń sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego, na który składa się nie tylko opinia dopuszczonego biegłego, lecz także bogaty materiał dowodowy obrazujący stan zdrowotny powoda dołączony do pozwu.

Występując z tymi zarzutami wnosił o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania, ewentualnie jego zmianę i uwzględnienie powództwa z zasądzeniem od pozwanego kosztów procesu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie jest uzasadniona. Sąd pierwszej instancji przeprowadził wnioskowany przez powoda dowód z opinii biegłego lekarza ortopedy J. B. i wbrew zarzutowi apelacyjnemu właściwie go ocenił, nie naruszając przy tym przepisu

art. 233 § 1 kpc . Treść opinii biegłego w żaden sposób nie wskazuje na zasadność zgłoszonego przez powoda żądania i to zarówno w zakresie renty z tytułu niezdolności do pracy jak i też i z tytułu zwiększonych potrzeb. Biegły wyraźnie podkreślił, że „ ze strony narządu ruchu nie stwierdza się znacznych ograniczeń w zakresie zdolności do funkcjonowania społecznego i zawodowego będących skutkami przebytego wypadku”. Powód od wielu lat nie leczy się ortopedycznie a przedstawione przez powoda do akt sprawy rachunku za leki nie potwierdzają zakupu leków związanych ze schorzeniami narządu ruchu.

Okoliczność, że opinia przedstawiona przez biegłego nie jest korzystna dla powoda i jako taka została przyjęta przez sąd pierwszej instancji za podstawę ustaleń nie oznacza, że została ona niewłaściwie oceniona przez sąd. Nadmienić także należy, iż po złożeniu ustnej uzupełniającej opinii przez biegłego ortopedę powód nie kwestionował jej i nie wnosił o dopuszczenie dowodu z kolejnego biegłego z zakresu ortopedii.

Popierany przez niego wniosek dowodowy odnosił się jedynie do opinii biegłych psychiatry oraz kardiologa i został zgłoszony na okoliczność „ustalenia dolegliwości na jakie powód cierpi, ich związku z wypadkiem drogowym z dnia 27 marca 1994r. oraz wpływu na życie powoda”.

Takie sformułowanie tezy dowodowej z punktu widzenia przedmiotowej sprawy, która jest już trzecią z kolei sprawą wytoczoną przez powoda w przedmiocie żądania zasądzenia renty nie, było właściwe i nie uwzględniało stanu wynikającego z poprzednich prawomocnych orzeczeń oddalających żądanie. Stąd też sąd pierwszej instancji zobowiązał pełnomocnika powoda do wykazania okoliczności świadczących, że po wydanym wyroku w sprawie IC 22/05 nastąpiła zmiana stanu zdrowia powoda uzasadniająca roszczenie o rentę.

Ostatecznie wniosek dowodowy powoda o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego kardiologa i psychiatry został oddalony. Natomiast powód w niniejszym postępowaniu przed sadem pierwszej instancji nigdy nie wnosił o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego neurologa, stąd też niezrozumiałym jest wymienienie w zarzucie apelacyjnym biegłego tej specjalności,

W rozprawie, na której zapadła decyzja oddalająca wniosek dowodowy, uczestniczył powód ze swoim profesjonalnym pełnomocnikiem, jednak nie zostało przez nich zgłoszone do protokołu zastrzeżenie w trybie art. 162 kpc.

Stosownie do zd. 2 tego przepisu stronie, która zastrzeżenia nie zgłosiła nie przysługuje prawo powoływania się na uchybienie przepisom postępowania w dalszym toku postępowania, chyba że chodzi o przepisy postępowania, których naruszenie sąd powinien wziąć pod rozwagę z urzędu, albo że strona uprawdopodobni, iż nie zgłosiła zastrzeżenia bez swojej winy. Taka sytuacja w przedmiotowej sprawie nie zachodzi, stąd też powód nie może powoływać się na zarzut z jakim wystąpił w apelacji naruszenia art. 217 § 1 w związku a art. 227 kpc.

Skoro ustalenia sadu pierwszej instancji znajdują oparcie w powołanym przez niego materiale dowodowym zaś zarzuty apelacyjne nie są skuteczne, to apelacja nie może odnieść zamierzonego skutku i jako pozbawiona uzasadnionych podstaw podlega oddaleniu – art. 385 kpc.

O kosztach procesu za instancję odwoławczą Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 102 kpc uznając, że ze względu sytuację materialną powoda zachodzi szczególna okoliczność uzasadniająca odstąpienie od obciążenia go do kosztami procesu poniesionymi przez pozwanego.

Na oryginale właściwe podpisy